

Vastaanottaja
Ruoveden kunta

Päivämäärä
11.11.2019

RUOVEDEN KUNTA

VISUVEDEN ASEMAKAAVA

LIITO-ORAVA JA

KASVILLISUUSSELVITYS

2018

RUOVEDEN KUNTA
LIITO-ORAVA JA KASVILLISUUSSELVITYS 2018

Päivämäärä **11.11.2019**
Laatija **Tiina Virta, Juha Kiiski**
Tarkastaja **Petri Hertteli**
Kuvaus **Vuolleniemen liito-orava- ja kasvillisuus selvitys 2018**

SISÄLTÖ

1.	Johdanto	1
2.	Selvitysalueen yleiskuvaus	1
3.	Aineisto ja menetelmät	2
4.	Tulokset	2
4.1	Liito-oravaselvitys	2
4.2	Kasvillisuus selvitys	4
4.2.1	Arvokkaimmat kasvikohteet ja huomionarvoinen lajisto	10
5.	Johtopäätökset	11

LIITE 1

Huomionarvoinen pesimälajisto ja paikallisesti arvokkaat kohteet

1. JOHDANTO

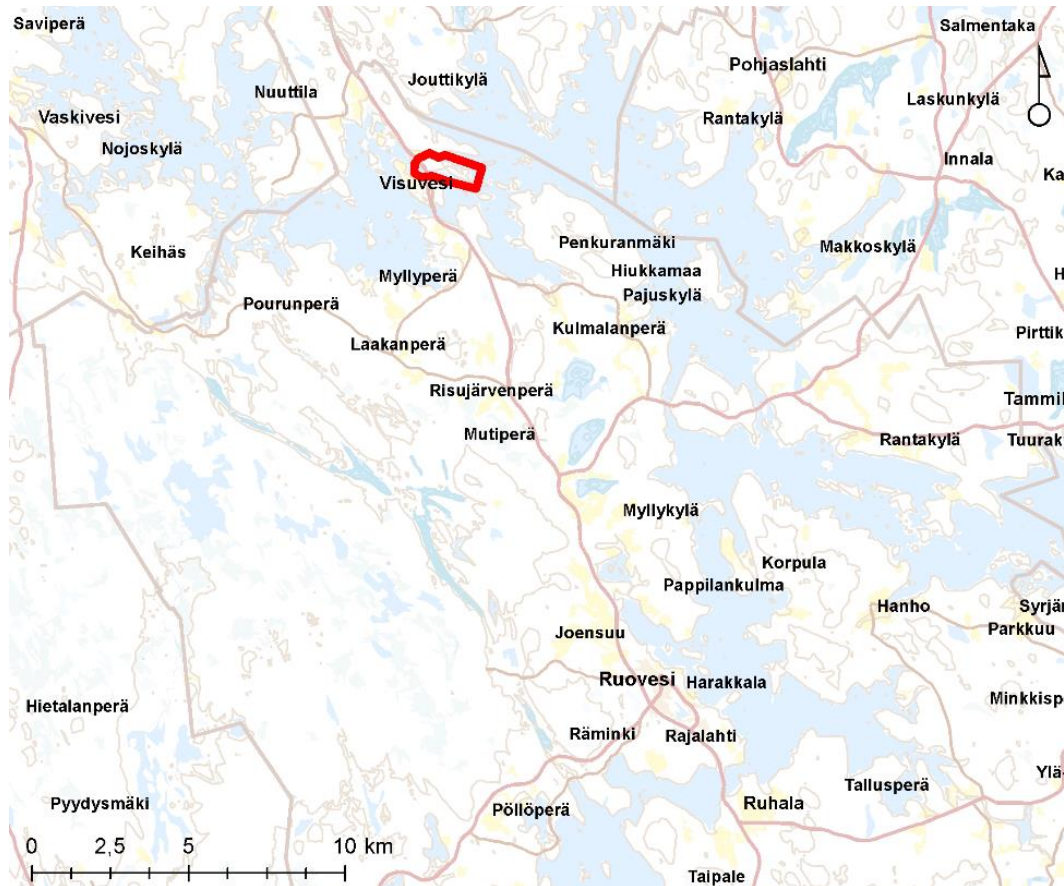
Visuveden pohjoisosan asemakaavan muutos ja laajennusta varten alueelle laadittiin liito-orava ja kasvillisuus selvitys. Tässä raportissa kuvataan huhtikuussa ja kesäkuussa 2018 tehtyjen selvityksen menetelmät, tulokset ja suositukset maankäytölle. Liito-oravaselvityksen ja kasvillisuus selvityksen maastotöistä ja raportoinnista on vastannut FM Tiina Virta ja kasvillisuus selvityksissä avusti biol. yo Juha Kiiski (Ramboll Finland Oy).

2. SELVITYSALUEEN YLEISKUVAUS

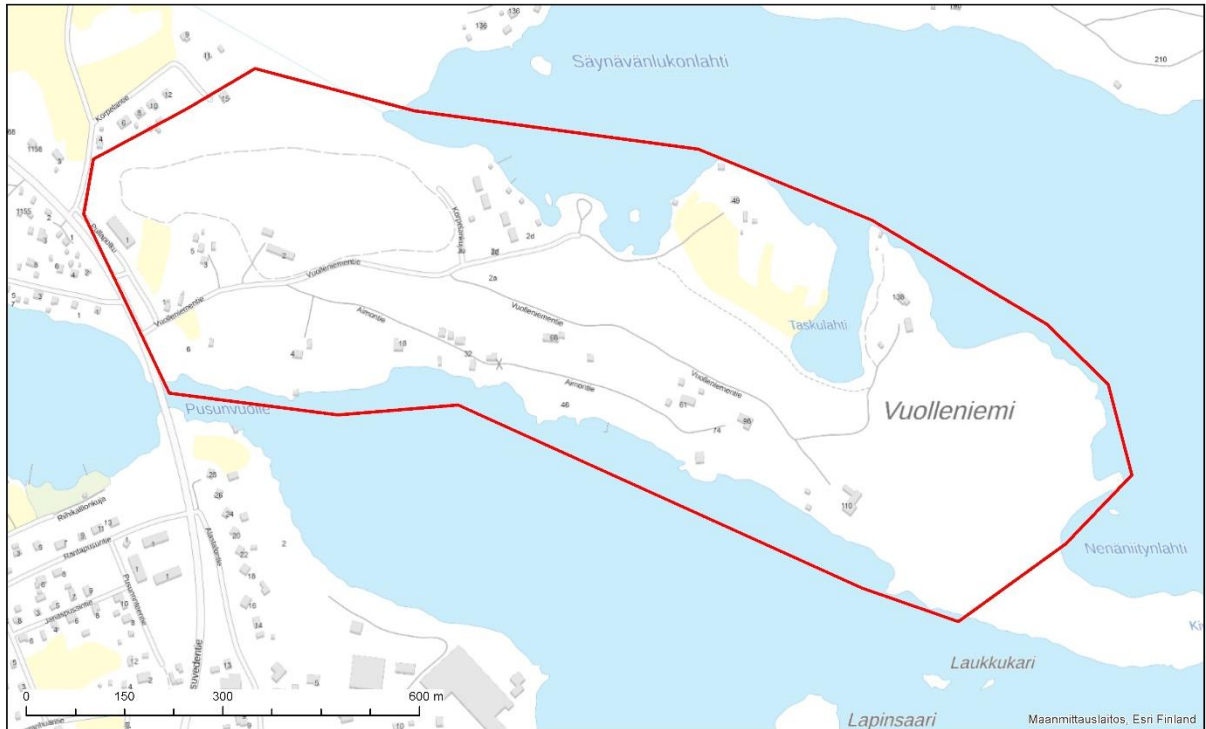
Selvitysalue sijaitsee Ruoveden kunnassa, Visuveden taajaman pohjois- ja koillispuolella (kuvat 1 ja 2). Selvitysalue kattaa Vuolleniemen alueet kantatien 66 itäpuolella.

Selvitysalue sijoittuu Kantatien 66 varren asuinalueen, rantatontteja ja avohakkuu-aloja sisältävän Vuolleniemen alueelle. Alueen metsät ovat pääasiassa tuoreen tai lehtomaisen kankaan havuseka- metsiä, pääosin kalliopohjaisia talousmetsiä. Ranta-alueiden läheisyydessä esiintyy myös kapeita lehto- ja rantaluhtavyöhykkeitä. Alueen ainoa suo, osin rimpinen korpi, sijaitsee selvitysalueen läntisessä osassa, virkistysreittien ympäröimänä. Selvitysalueen rantavyöhykkeet ovat kapeita ja pääasiassa karuja. Astetta rehevämpiä poukamia esiintyy ainoastaan Nenäniitynlahdessa ja Vuolleniemen pohjoisrannan poukamassa. Selvitysalueen maa-alueiden pinta-ala on noin 58 ha.

Alueellisessa uhanalaisuusluokituksessa käytetyssä metsäkasvillisuusvyöhykkeiden aluejaossa Vuolleniemi kuuluu osa-alueeseen 2b, Etelä-boreaalinen, Järvi-Suomen vyöhyke.

Kuva 2-1. Selvitysalueen sijainti.

Kuva 2-2. Selvitysalueen rajaus.

3. AINEISTO JA MENETELMÄT

Alueelle tehtiin liito-oravaselvitys 24.4.2018. Selvitys tehtiin aikaan, jolloin maassa oli vielä paikoin lunta, mutta puiden tyvet olivat pääsääntöisesti lumesta vapaita. Puiden tyviltä etsittiin merkkejä liito-oravasta (papanat ja syömisjäljet). Alueelta kierrettiin kaikki suurimmat kuuset ja haavat sekä varsinkin soveltuvaksi arvioidut alueet erityisen tarkasti. Papanahavainnot merkittiin ylös GPS laitteella.

Alueelle tehtiin kasvillisuuskäynti 27.6.2018. Kasvillisuutta arvioitiin myös muiden selvitysten yhteydessä. Tarkemmat kasvillisuuskartoitukset kohdennettiin lähtöaineistojen ja muiden maastokäyntien yhteydessä alueille, jotka arvioitiin kasvillisuuden kannalta mielenkiintoisiksi. Lähtöaineistossa hyödynnettiin avointa metsäkuviotietoa. Alueella ei ollut tietokannan mukaan erityisen tärkeitä elinympäristöjä. Alueelta tarkistettiin vielä uhanalaisten lajien havaintotiedot Pirkanmaan ELYltä 24.5.2019, mutta alueelta ei ollut tiedossa lajihavaintoja.

Pihapiirit jätettiin pääosin selvitysten ulkopuolelle.

4. TULOKSET

4.1 LIITO-ORAVASELVITYS

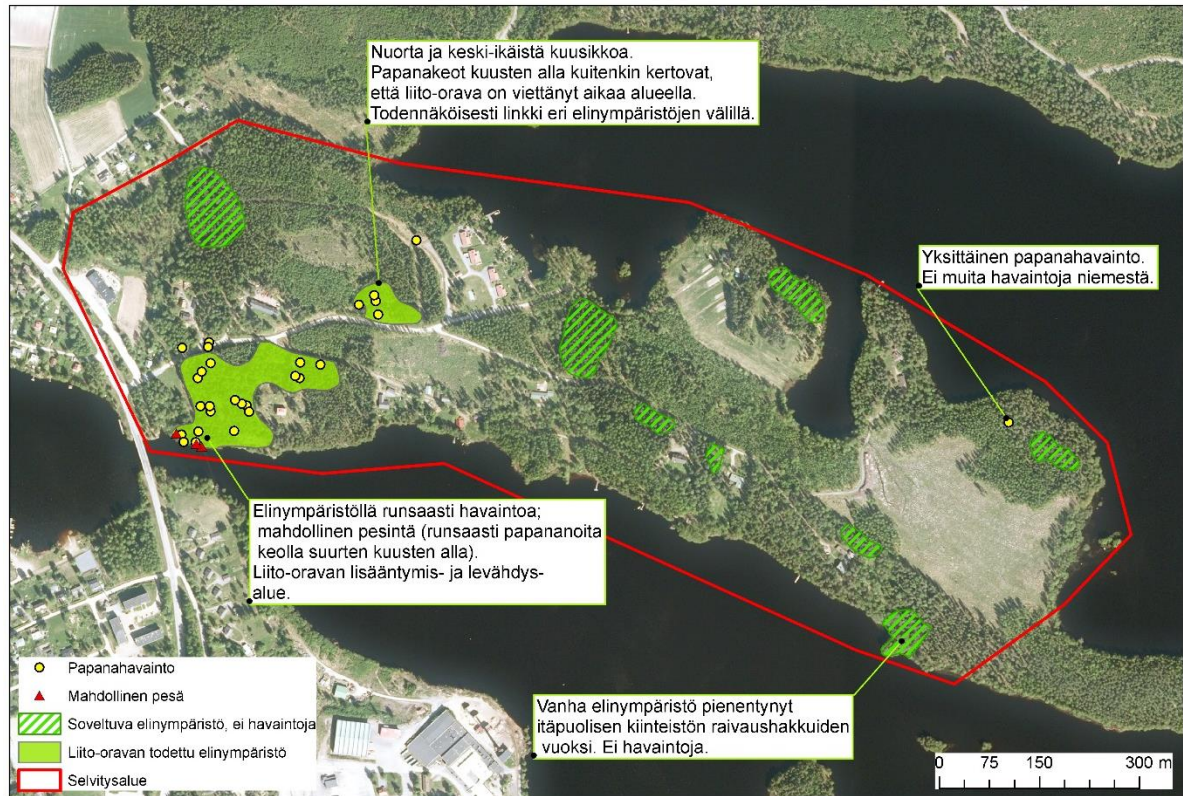
Selvitysalueen länsiosassa, Vuolleniementien eteläpuolelta löydettiin liito-oravan lisääntymis- ja levähdysalueeksi luokiteltava alue. Papanoita löytyi runsaasti 21 puun alta sekä kolme mahdollista pesäpuuta. Mahdolliset pesäpuut sijaitsevat elinympäristön eteläosassa, rannan läheisyydessä (Kuva 4-1). Elinympäristö on lehtomaista ja tuoretta kangasta, jossa kasvaa järeitä kuusia ja haapaa.

Kuva 4-1. Mahdollisen pesäpuun juurelta löytyi runsaasti papanoita.

Papanoita löydettiin myös Vuolleniementien pohjoispuolelta. Korpelankujan ja Vuolleniementien risteyksessä on pienialainen kuusikko, josta löytyi papanakasoja 4 puun juurelta. Puusto on nuorta ja keski-ikäistä. Merkkejä pesinnästä ei löytynyt. Elinympäristö toimii todennäköisesti kulkureittinä muiden elinympäristöjen välillä.

Yksittäisiä papanahavaintoja löytyi Korpelankujan päästä sekä selvitysalueen itäpäädyssä. Alueelta tunnistettiin 8 soveltuvaa elinympäristöä, joista ei kuitenkaan saatu papanahavaintoja tai muita viitteitä liito-oravista. Selvitysalueen kaakkoiskulmassa on aiemmin ollut liito-oravan elinympäristö, mutta alueelta ei nyt havaittu liito-oravia. Elinympäristö on myös pienentynyt alueella tehtyjen metsänhoidollisten toimenpiteiden vuoksi. Vuolleniemen päädyssä löytyi yksi yksittäinen papana. Ranta-alueella kasvaa männyn ja kuusten lisäksi myös koivua ja haapaa, mutta alue ei ole erityisen soveltuva liito-oravalle. Muita merkkejä yksittäisen papanan lisäksi liito-oravan liikkumisesta selvitysalueen itäpäädyssä ei saatu.

Kuva 4-2. Liito-oravahavainnot, elinympäristöt ja soveltuvat alueet.

4.2 KASVILLISUUSSELVITYS

Vuolleniemen länsipuoli on asuttua, ja alueella sijaitsee sekä loma-asutusta että pysyvää asutusta. Alueella on tehty laajojakin hakkuita ja alueella on myös nuoria taimikoita. Metsät ovat osin kulttuurivaikutteisia talousmetsiä. Sekapuustoisten havupuuvaltaisten metsien kenttäkerrosta ilmentävät tuoreille kangasmetsille tyypilliset lajit. Alueella on muutamia lehtomaisia kangaita sekä pienialaisia lehtoja. Kuivahkoja puolukkavarvustoisia männiköitä esiintyy etenkin Vuolleniemen kärjessä sekä pohjoisrannalla. Ranta-alueet ovat paikoin karuja ja männikköisiä, mutta alueella on myös luhtaisia rantoja.

Keskivaiheiltaan suunnittelualue on harvemmin rakennettua. Selvitysalueen keskivaiheilla Vuolleniementien pohjoispuolella on laaja koivikko, jonka välissä on tuoreen kankaan varttunutta kuusikkoa ja pienialaisesti lehtomaista kangasta. Niemenkärkeen johtavien teiden päässä on laaja, noin 5 hehtaarin kokoinen hakkuuaukio. Aukon pohjoispuolella on tuoretta kangasta ja rannassa kuivahkoa kangasta, jossa puusto on moni-ikäistä ja kerrostunutta sekapuustoa. Pääpuulajina kuviolla on mänty, mutta seassa kasvaa myös kuusta, koivua ja haapaa. Säynävänlukonlahden etelärannalla sijaitsee veneidenlaskupaikka ja kulttuurivaikutteinen ja lehtipuustoinen rehevä niemeke.

Kuva 4-3. Kasvillisuuskuviot.

Taskulahden länsipuolella on kesantopelto (Kuva 4-4) ja umpeenkasvanut laidunniitty ja metsälaidun, josta näkyvissä on muutamia katajia. Myös metsäalueella on havaittavissa laidunnuksen jälkiä sekä aitarakennelmia ja karjasuojia. Taskulahden molemmin puolin Vuolleniemen pohjoisrannat ovat maisemallisesti kauniita ja alueelle tyypillisesti karuja sekä männikköisiä. Kesantopelolla kasvaa runsaasti keto- ja niittykasveja kuten tuoksusimaketta, jänönsaraa, hevонhierakkaa, päivänkakkaraa, niittynätkelmää, harakankelloa, luhtalemmikkiä, punanataa, niittysuolaheinää ja peltotädykettä.

Kuva 4-4. Kesantopelto Taskulahden länsipuolella.

Nenäniitynlahden rannalla on suursaravaltaista pensaikko- ja avoluhtaa (Kuva 5). Nenäniitynlahden rannalla kasvaa mm. keltakurjenmiekkää, viiltosaraa, rentukkaa, terttu-alpea, keltasaraa ja järvikortetta. Puu- ja pensaskerros koostuu pajusta, koivusta ja lepästä.

Kuva 4-5. Nenäniitynlahden suursarvaltaista avoluhtaa.

Selvitysalueen luoteisoja rajautuu ojaan, jonka pohjoispuolella on hakkuuaukea. Oja laskee Säynävänlukuonlahteen, jonka rannalla on suursarvaltaista avo- ja pensaikkuuhtaa. Rannassa kasvaa mm. keltakurjenmiekkää, raatetta, järvikortetta, rantamataraa ja viiltosaraa. Pensaskerroksessa kasvaa kiiltopajua sekä harmaaleppää. Ojassa ei virtaa vesi. Ojan eteläpuolella on rehevää kuu-sikkaa.

Kuva 4-6. Säynävanlukonlahden länsiosan ranta on suursaraluhtaa.

Selvitysalueen länsiosassa on kostea pensaikkualue, joka keväisin tulvii runsaasti (Kuva 4-7). Kesällä luhdan kenttäkerros koostuu lähes kokonaan suovehkasta ja maaperä on upottavaa. Puu- ja pensaskerroksessa kasvaa koivua, leppää ja pajua. Luhdan itäpuolella on lehtomaista kangasta, jossa keskellä on lehtujuotti, jossa kasvaa mm. hiiirenporrasta, metsäimarretta, oravanmarjaa, vanamoja, ketunleipää, lehtokortetta sekä metsätähtiä (Kuva 4-8).

Kuva 4-7. Yllä: Kesällä selvitysalueen länsiosasta löytyvä luhtainen alue on lähes kokonaan suovehkan peitossa. Alla: keväisin alue tulvii voimakkaasti.

Kuva 4-8. Lehtomainen kangas luhta-alueen länsipuolella.

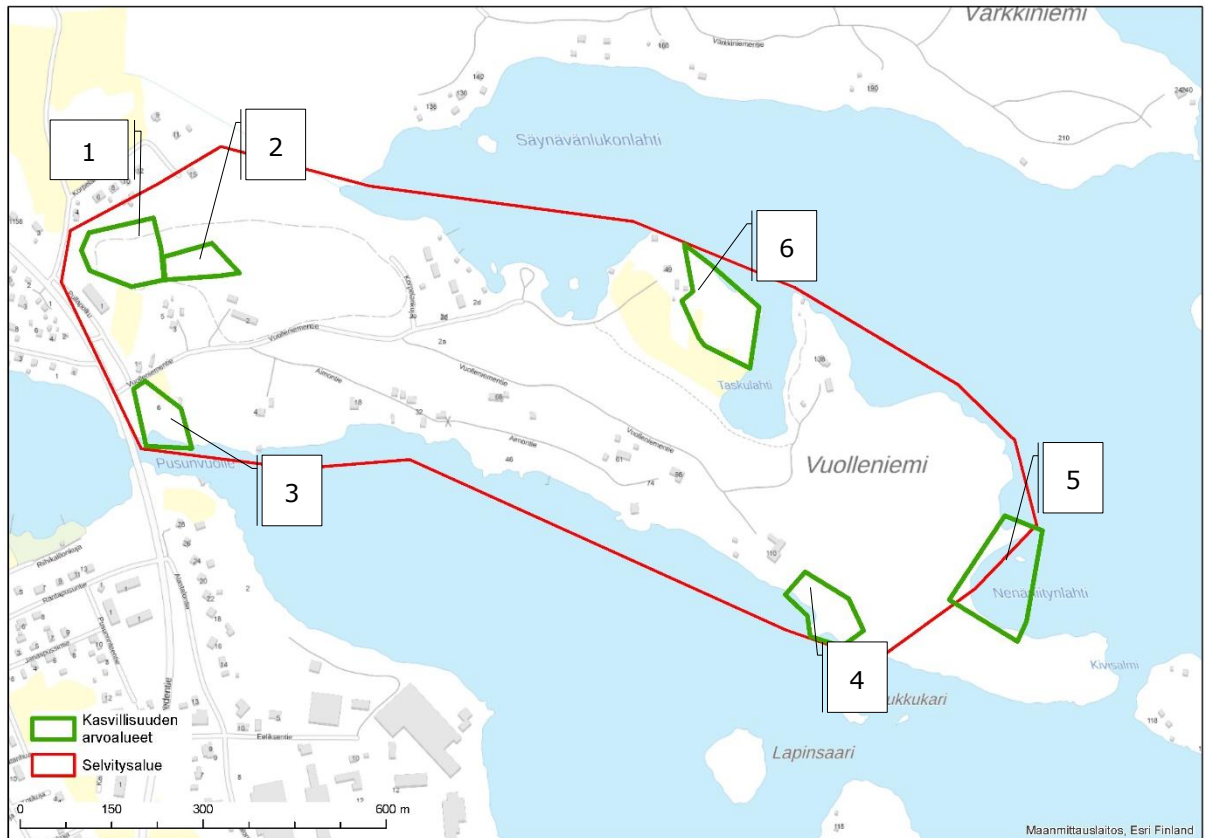
Selvitysalueen itäisimmän osan niemi on pääasiassa lehtomaisen ja tuoreen kankaan kasvillisuutta. Lehdon kasvillisuudeltaan runsaslajisin osa sijaitsee pihapiirin tuntumassa ja kuviolla kasvaa mm. hiirenporrasta, punaherukkaa, sudenmarjaa, nokkosta ja metsäkurjenpolvea. Itäosassa kuviota lehtokasvillisuus on niukempaa (paikoin sudenmarja, nokkonen, sinivuokko, valkolehdokki). Pääosa niemestä on hoidettua talousmetsää, mutta niemen kärjen ranta-alueilla puusto on paikoin iäkkäämpää ja astetta luonnontilaisempaa säilynyttä. Niemen rantametsät ovat melko jyrkkärin-teisiä ja ranta-alueilla esiintyy paikoin lehtokasvillisuuttakin.

Vuolleniemen etelärannoilla on pihapiirejä ja pihapiirien metsiköitä, rantalehtoja, tuoreita kankaita ja kuivahkoja kankaita. Rantalehdoista kasvillisuudeltaan luonnontilaisempia ovat kantatien 66 varren rantalehto sekä ranta-alueen itäisin rantalehto. Kantatien varren lehto sisältää runsasravinteisen lehdon kasvillisuuden lisäksi vanhan villiityneen pihapiirin kulttuurivaikutteista kasvillisuutta.

4.2.1 Arvokkaimmat kasvikohteet ja huomionarvoinen lajisto

Arvokkaimmat kohteet kasvillisuuden kannalta ovat länsipuolen pensaikkuhuhta (1) ja lehtujuotti (2), valtaien 66 sillan itäpuolen pieni rantalehto (3), Laukkukarin rantalehto (4), Nenäniitynlahden avo- ja pensaikkuhuhta (5) sekä Taskulahden vanha metsä- ja rantalaidunalue (6) (Kuva 4-9).

Merkittävin kasvilaji alueella on rantalehdossa (4) kasvava rauhoitettu valkolehdokki (*Plantanthera bifolia*).

Kuva 4-9. Kasvillisuuden arvokohteet.

5. JOHTOPÄÄTÖKSET

Maankäyttöä suunniteltaessa suosituksena on pyrkiä säilyttämään kasvillisuuden arvokohteet sekä liito-oravan elinympäristöt maankäytön ulkopuolelle. Mahdollisuuksien mukaan myös tyhjät, soveltuvat liito-oravan elinympäristöt tulee säilyttää. Liito-oravan puustoiset kulkuyhteydet elinympäristöjen välillä tulee myös säilyttää.